Влада – Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 196 (946) ♦ П'ятниця, 14 жовтня 1994 року ♦ Ціна договірна

Різнобарвні знамена затріпотіли на станції знов... Бій відлунав?

Ранкове засідання 13 жовтня

У ті півгодини, що їх відведено Регламентом ВР для виголошення заяв та декларацій, вранці 13 жовтня помітно домінував пункт 13 порядку денного. А саме — про скасування постанови Президії Верховної Ради України «Про заборону діяльності Комуністичної партії України». Заклики декотрих нардепів до патріотично настроєних співгромадян «підтягуватися» до Верховної Ради мали успіх: невдовзі у натовпі поряд з червоними прапорами, що зустрічали депутатів вранці, замайоріли жовто-блакитні. Депутат Червоній від імені фракцій Рух, «Державність» й «Реформи» вимагав під час розгляду питання 20-хвилинної співдоповіді з проектом рішення ВР про злочини Компартії перед народом України.

Серед інших депутатських запитів прозвучала вимога до Президента України покласти край порушенням закону і нарешті опублікувати чинну Конституцію України. Адже, на думку деяких депутатів, саме така невизначеність штовхає парламент до прийняття неконституційних рішень.

(Закінчення на 2-й стор.)

Цитата дня

«Земля є національним багатством, і всі ми, як законодавча, так і виконавча влада, зобов'язані забезпечувати її раціональне і ефективне використання...»

(З доповіді Президента України Леоніда Кучми про основні засади економічної та соціальної політики).

Сім разів одміряй ... а начальству видніше?

Їдеш день, їдеш два — чия земля? Правильно — спільна. Але з поправкою на конкретний випадок. Щойно розповіли мені повчальну історію. В однім колгоспі цього року вродила небувала капуста. Голова колгоспу так пишався цим набутком колективної праці, що створив навіть цілодобовий автопатруль — стерегти. Якось серед ночі рація автопатруля будить голову: крадуть. Голова за ружжо — і туди. Дійсно, вантажать якісь хлопці капусту на КамАЗ. Обстріляв він їх, вони ж спокійно відступили у невідомому напрямку, прихопивши трофеї. Але в зону бойових дій випадково потрапила колгоспниця баба Галька, що хотіла назбирати капустяного листя для свого цапа Бориса. Баба пірнула в кювет, та потім змушена була здатися. Голова обізвав бабу «тіньовою економікою» й конфіскував порожнього мішка. Баба з Борисом чекають тепер розширених висновків. Голова тої ночі казав: «Здавайтесь — і вам нічого не буде!» От баба й думає: капусти не буде чи ще чогось — «не буде»?..

Христофор ГРУША.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Абзац із листа

Коли ми допустимо ринкові стосунки на селі, подібні до промислових, то напевно будуть значні коливання у виробництві сільгосппродуктів, що позначиться на забезпеченні населення продуктами. Сільське господарство має плануватися державою і дотуватися. Приватна власність у відриві від колективної — така ж нісенітниця, як і колективна власність, відірвана від приватної, що ми вже мали.

П. СИВОКОНЄВ.
Марківка Луганської обл.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

12 жовтня під головуванням Голови Верховної Ради Олександра Мороза відбулося засідання Президії Верховної Ради України.

Обговорено питання підготовки енергокомплексу до роботи в осінньо-зимовий період.

На розгляд сесії запропоновано проект постанови Верховної Ради України про повноваження Фонду державного майна України щодо забезпечення виконання угод між Україною та Російською Федерацією і Україною та Республікою Білорусь про взаємне визнання прав та регулювання відносин власності. Внесено на ухвалу сесії склад Комісії від парламенту по опрацюванню проекту Конституції України.

Прес-служба Верховної Ради України.

ТЕЛЕФОННА РОЗМОВА

12 жовтня відбулася телефонна розмова Леоніда Кучми та прем'єр-міністра Канади Жана Кретьєна, в ході якої обговорені питання наступного візиту Президента України до Канади.

Президент України висловив вдячність Канаді та її керівництву за активну підтримку позиції нашої держави на міжнародній арені та готовність надати Україні допомогу в проведенні економічних реформ.

Леонід Кучма і Жан Кретьєн обмінялися думками щодо проведення 27 жовтня у Вінніпезі представницької конференції «Партнерство заради економічних перетворень в Україні», на якій виступить Президент України.

ЗУСТРІЧ З ПОСЛАМИ

Президент України Леонід Кучма запросив послів Бельгії, Великобританії, Голландії, Данії, Італії, Росії, США, Франції, ФРН, Японії, а також представників Міжнародного валютного фонду, Світового банку й Європейського банку реконструкції та розвитку.

В ході дружньої розмови Президент ознайомив гостей з перспективами радикального реформування економіки України. Я, сказав Леонід Кучма, у цій справі розраховую на міжнародну підтримку і прошу про це інформувати свої уряди. Буду наполягати на тому, щоб моя доповідь у парламенті та положення, які були висловлені в ній, були втілені в життя. Це стосується і Меморандуму з Міжнародним валютним фондом, підписання документів щодо приватизації, інших важливих заходів.

Продиктовано в номер

Візит Хейккі Хаавісто

Учора в Україну з офіційним візитом прибув міністр закордонних справ Фінляндії Хейккі Хаавісто. У програмі візиту — зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою, Головою Верховної Ради України Олександром Морозом, віце-прем'єр-міністром Романом Шпеком, міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком, міністром зовнішніх економічних зв'язків Сергієм Осикою.

Важливим підсумком цього візиту, мета якого — обговорення кола питань україно-фінського співробітництва, стане Угода між двома державами, яку плановано підписати сьогодні.

Шахта обирає незалежність

Першою у ВО «Шахтарськвугілля» на такий дещо ризикований, але продиктований реаліями сьогодення крок зважився колектив шахти «Шахтарська-Глибока», — однієї з перспективних на Донбасі. Нині тут самотужки розв'язуватимуть свої економічні питання. Планують, що працівники у вибоях отримуватимуть щомісячну платню у розмірі 8–15 млн крб., запроваджуються також нові розцінки на все добуте вугілля, заохочувальна система праці шахтарів тощо.

За браком води закрито кримський курорт

Практично повна відсутність води на Південному березі Криму спричинила вибух інфекційних захворювань серед гостей курорту, через що Ялтинська міськрада прийняла рішення зупинити роботу 93 санаторіїв, пансіонатів і будинків відпочинку. З 12 жовтня закрито санаторій «Ай-Петрі», «Лівадія», пансіонати «Місхор», «Донбас» та бази відпочинку «Південна», «Криворізький гірник», санаторій «Енергетик». Зупинена робота дитячого табору «Артек» і всіх санаторіїв і пансіонатів у селищах навколо Ялти.

Як стверджують синоптики, попереду в Криму принаймні два посушливі роки. В цьому зв'язку уряд автономії розробляє варіант забезпечення Ялти водою з міжгірного водосховища, що розташоване біля Сімферополя. Воно постачається водою з Дніпра через Північно-Кримський зрошувальний канал. Для цього необхідно буде збудувати новий водогін від Сімферополя на Південний берег Криму.

Україна Уїлла Тіффта

Його називають фотохудожником номер один Сполучених Штатів Америки. Майбутній фотоальбом Уїлла Тіффта про Україну, без перебільшення, може принести йому лаври не меншого рівня на нашій Батьківщині. Розповісти про півтори тисячі мистецьких фотографій маестро про Україну — невдячна справа. Їх треба бачити: експозиція розгорнута у виставочному залі «Брами» в Києві. З побіжного ж погляду вражає те, що американський фотохудожник відкрив для себе і для нас Україну чистої краси, доброї душі, легкого смутку і світлого оптимізму.

Парламентська хроніка

Можливо, ми станемо багатими наступного тижня

Денне й вечірнє засідання 12 жовтня

Безумовно, пункт про добробут народу був у передвиборчій програмі кожного депутата. І як цього добробуту можна досягти, кандидати в депутати напередодні виборів знали точно й переконали в цьому своїх виборців. Отже, 12 жовтня багатьом з них здавалося, що є шанс виконати свої зобов'язання, розглянувши питання про підвищення мінімальної заробітної плати. Депутат В. Марченко навіть назвав, виступаючи з альтернативним проектом, конкретну суму її — 680 тисяч карбованців.

Отже, хто більше? Але за рахунок чого? Це питання, нагадаємо, було просте й легке в період передвиборчих баталій, але не тепер. Адже відповідь на нього мають, так би мовити, підводну і взагалі-то головну частину економічного айсберга. Як реанімувати виробництво, посилити мотивацію до праці, якщо вона методично придушується, скажімо, елементарною невиплатою заробітної плати тощо. І таких «як» більше, ніж відповідей на них. Тим більше, що депутати парламенту ніяк не можуть дійти згоди й відповісти на головне питання: в якій системі координат господарювання вони збираються відповідати на ці питання. Розподільні зрівнялівки чи все ж таки ринкових перетворень з тверезим врахуванням реалій деформованої через нескінченні експерименти економіки. Простіше кажучи: ввімкнути картково-купоно-друкарський верстат чи проводити реформи в усіх ланках економічного ланцюга — фінансово-кредитній, податковій, експорту-імпорту, щоб забезпечити доходну частину бюджету.

Пошукам золотої середини між позиціями Кабінету міністрів та соціалістичної фракції взагалі-то було присвячено ранкове, денне й вечірнє засідання, бо депутати одразу не сприйняли пропозицію Голови Верховної Ради О.Мороза, висловлену ще після першої перерви, — врахувати в подальшій роботі над розв'язанням цієї проблеми різні точки зору у відповідних комісіях та Кабінеті міністрів. Депутати наполягли на обговоренні. Виступили 15 чоловік. Обговорення було таке, що, на думку О.Мороза, висловлену вже наприкінці сесійного дня, є що пропонувати одне одному.

Так, депутати прагнули зробити нас багатими. Можливо, такими ми станемо після 20 жовтня, коли вони знову розглядатимуть вже доопрацьоване програмне рішення. Буде воно краплею, котра переповнить чашу терпіння, чи краплею, що розчиниться в інфляційному штормі, сказати важко. Втім, руйнівна сила дев'ятого валу відома.

Сесійний день завершився розглядом у першому читанні проекту закону України про внесення змін і доповнень до Водного кодексу України. Доповідали з цього питання заступник голови Держкомітету з водного господарства України К.Алієв та голова Комісії з питань екологічної політики Г.Філіпчук.

Світлана ПИСАРЕНКО.

Інтерв'ю в кулуарах

Валерій ЧЕРЕП, голова Комісії з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів, група «Центр»

— Сьогодні ситуація така: якщо ми не вирішимо проблеми соціальної захищеності людей з низьким рівнем забезпеченості, нам у цих стінах робити нічого. Але як її розв'язати — ось у чому питання. Окремі ін'єкції, зокрема підняття мінімальної заробітної плати, можливо, спрацюють на якомусь етапі, але за цим неодмінно почнуть зростати ціни. Це закономірний процес. Крім того, підвищення мінімальної заробітної плати, пенсій потребує грошей, а саме їх у держави немає. Сьогодні дефіцит бюджету становить 20 відсотків. Чергова емісія нічого доброго не дасть. Звичайно, уряд повинен усе-таки відшукати кошти на покриття витрат хоча б на адресну допомогу найнезахищенішим.

Навіть якщо ці гроші знайдуться, підняття мінімальної заробітної плати — не кардинальний вихід. Кардинальний, на мій погляд, — у реалізації напрямів, окреслених у доповіді Президента. Тільки це дасть змогу підвищити життєвий рівень нашого народу. За моїм прогнозом, якщо урядові структури зроблять усе, щоб впровадити ці кардинальні кроки в життя, стабілізація економіки, отже, й рівень матеріального благополуччя людей, встановиться у другій половині наступного року.

Володимир МАРЧЕНКО, Роменський виборчий округ № 348 Сумської області, «Соціалістична фракція»

— Ми усвідомлюємо, що можна сперечатися з Кабінетом міністрів про методи економічного реформування, можна з чимось і погодитися, але за Верховною Радою залишається найголовніше питання — відповідальність за соціальні наслідки цього реформування. У всьому світі мінімальна заробітна плата дає змогу людині задовольняти свої життєві потреби. Чи виконує це завдання встановлена у нас мінімальна зарплата? Ні. Ми вважаємо, що необхідно змінити систему заробітної плати, і найперший крок тут — підняти рівень мінімальних зарплат та пенсій. Сьогодні, за нашими розрахунками, він має становити 680 тисяч карбованців. І я дозволю собі не погодитися з твердженням, що це спричинить новий виток інфляції. У соціалістів є рішення Міжнародної організації праці, в якому чітко доведено, що пожвавлення інфляційних процесів у нашій державі спричинене насамперед підвищенням цін на сировину та енергоресурси. За розрахунками профспілок, частка впливу заробітної плати на інфляційну спіраль становить тільки 5—6 відсотків.

Мало того, цифру 680 тисяч ми вивели на основі даних, які подав заступник міністра Малиш у доповіді комісіям Верховної Ради.

Де взяти гроші? Пропонуємо Кабінету міністрів вишукати неемісійні джерела для покриття потрібних витрат. Підказуємо напрями пошуку: стягнення повного обсягу податків, скорочення витрат бюджету на утримання державного апарату, удосконалення системи оподаткування банківської та посередницької діяльності, заборона обігу на території України іноземних валют, державне регулювання цін на основну масу товарів та послуг, введення карткової системи. Вважаємо за необхідне і такі заходи: індексацію заробітної плати залежно від рівня інфляції та щотижневу виплату заробітку. Все це дасть змогу забезпечити населення соціальними гарантіями.

Віктор ПИНЗЕНИК, Південний виборчий округ № 264, Львівська область, фракція «Реформи»

— Я дуже хотів би, щоб наші громадяни одержували сьогодні по 10 мільйонів карбованців, але... Згадаймо недавнє минуле, вересень 1993 року: до підвищення мінімальної заробітної плати реальна заробітна плата впала на 7,9 відсотка. Після підняття, у жовтні, реальна заробітна плата впала на 26,6 відсотка. Ситуація повторилася в грудні. Отже, я хочу, щоб усі проаналізували ці аналогії і зрозуміли: як тільки підіймаємо мінімальну заробітну плату, чітко простежується тенденція до постійного зниження реальної заробітної плати.

Вперше нинішнього року, в період, коли ми не підіймали мінімальну зарплату, останні чотири місяці реальна у нас зростала. З березня по серпень рівень останньої піднявся до 18 відсотків. Якщо ми справді дбаємо про життєвий рівень народу, маємо йти тільки шляхом подолання інфляції.

Що трапиться тепер, коли виявимо «соціальну турботу»? Пропоновано підняти мінімальну зарплату в 6—7 разів. Добре, хоча нічого доброго тут, звичайно, немає: прогноз мій такий — наступних два місяці ціни піднімуться в 9—10 разів.

У соціальній політиці ми не маємо права йти шляхом підвищення мінімальних заробітних плат, можливі лише адресні доплати. Це єдиний, підкреслюю, єдиний, спосіб не втягнути нашу економіку у вир гіперінфляції.

Інтерв'ю взяла Людмила КОХАНЕЦЬ.

Різнобарвні знамена затріпотіли на станції знов... Бій відлунав?

(Початок на 1-й стор).

Пропозиція голови про припинення о 14 годині пленарного засідання для обговорення у фракціях Доповіді Президента про основні засади економічної та соціальної політики не знайшла підтримки. До цього питання парламентарії звернуться після 18 години вечора.

Далі депутати повернулися до прийнятого на вчорашньому засіданні «Положення про порядок комплектування, матеріально-технічного, фінансового та соціального забезпечення спеціальних підрозділів СБУ з боротьби з корупцією та організованою злочинністю». Визнали необхідним конкретизувати деякі положення постанови, зокрема щодо призначення керівників спеціальних підрозділів СБУ, а також фінансування проекту. Депутат С... пальський наголосив, що утримування та технічне переозброєння СБУ має відбутися не за рахунок споживання кишень платників податків.

Обговорюючи проект постанови ВР «Про стан реалізації постанови ВР «Про подолання кризового стану в агропромисловому комплексі» від 17 червня 1994 року, парламентарії визнали за доцільне провести окреме слухання з цього питання. Народні депутати мають намір заслухати звіти службових осіб, відповідальних за незадовільне виконання постанови.

Наприкінці ранкового засідання парламентарії без обговорення прийняли в цілому Закон «Про фізичну культуру і спорт».

Було обговорено текст звернення Верховної Ради до парламентаріїв країн Співдружності Незалежних Держав, який викликав гостру дискусію. У ній звучали різні аргументи.

Ганна РОМАНЦОВА.

Олександра КУЖЕЛЬ, народний депутат України, заступник голови Комісії Верховної Ради України з питань економічної політики та управління народним господарством

ТРИ ДЖЕРЕЛА, ТРИ СКЛАДОВІ ЧАСТИНИ...

Котрий рік в Україні тривають балачки про економічні реформи. Лібералізація, приватизація, стабілізація — до цих слів ми вже не тільки звикли, а й почали сприймати щонайменше як лайливі: лібералізацію як розгул цін та свавілля, приватизацію як прихватизацію чи грабіж. А стабілізація проявляється у стабільній зміні політичних курсів, урядів та падінні курсу купона.

Час від часу в парламенті — дискусія про приватизацію. Рівень суперечок сягає неосяжних економічних вершин і ґрунтується на тезах: чи підвищить приватизація ефективність роботи того чи того підприємства, чи віддавати майно ефективному власникові і хто він такий. Дискусія йде, а реформи стоять. А чи потрібна нам приватизація взагалі?

Щоб відповісти на це непросте питання, розглянемо політико-економічний бік проблеми. Дозволю собі навести кілька цитат з підручника політекономії: «Джерелом економічного прогресу, як і будь-якого іншого, є протиріччя»; «найбільш загальною та основною рушійною силою розвитку виробництва є протиріччя у його взаємодії із споживанням».

Якщо спроектувати цю ідею на філософію економічної реформи, то головною рушійною силою економіки, її протиріччям, яке може бути конструктивно вирішене, є КОНКУРЕНЦІЯ.

Об'єктивні закони ще раз підказують нам, що створення конкурентного середовища, можливостей та умов для конкуренції суб'єктів підприємницької діяльності, незалежно від форм власності, має стати лейтмотивом реформи в цілому, а конкурентоздатність підприємця — головним мірилом ефективності.

Чи можна створити конкурентне середовище, маючи в країні тільки підприємства державної форми власності? Можна. Маємо приклади держав (Ізраїль), де державна власність становить 90 відсотків. Але це держава з «прозорими» кордонами, і її підприємства працюють ефективно завдяки зовнішній конкуренції. Чи прийнятна така схема створення конкурентного середовища для України? Ні, бо для нас відкриття кордонів означатиме загибель власного виробника, що і підтверджує приклад Польщі.

Якщо ми йдемо, в основному, шляхом протекціонізму і обмежуємо зовнішню конкуренцію, залишається єдине джерело, яке змусить підприємства знижувати собівартість та нарощувати прибутки, — конкуренція на внутрішньому ринку. А от як домогтися її між підприємствами винятково державної власності — на це питання поки що ніхто відповіді не дав. Не дали відповіді на нього й 70 років адміністративного соціалізму та соціалістичного змагання як ерзацконкуренції.

Висновок: ми маємо зрозуміти, що приватизація — це передовсім об'єктивний процес демонополізації власності, а отже, економіки в цілому. Без приватизації створити конкурентне середовище неможливо. Саме з таких позицій треба розглядати питання про потребу її здійснення, решта — політична демагогія.

Не менш важливим є й питання про темпи приватизації. Тут багато різних точок зору: одні вважають, що треба рухатися швидше, інші — навпаки. При цьому наводять приклади приватизації у багатьох країнах, починаючи з Англії, де приватизація триває ціле століття, і закінчуючи Чехією, де процес пройшов в основному за 3—4 роки.

Знову хотілося б відповісти, виходячи з того, що чим швидше будуть створені умови для конкуренції, тим ефективніше запрацює економіка країни. Неконкурентна економіка вимагає постійного втручання держави у процес виробництва, бюджетної підтримки підприємств. Чи витримає таке навантаження державний бюджет, а якщо витримає, то наскільки — питання для України риторичні.

За умов загального спаду обсягів виробництва у неконкурентному середовищі прогнозувати спад надходжень до бюджету неважко. Отже, темпи створення конкурентного сектора економіки мають бути високі. Є, щоправда, ще надія на «доброго» дядечка із Заходу (як це було в Німеччині), який допоможе грошенятами, поки ми перехворіємо перехідним періодом, але... Допомога буде, якщо перехідний період не розтягнеться на сторіччя, бо цього не витримає не тільки український платник податків, а й платник податків на Заході чи Сході.

Висновок: темпи приватизації мають визначатися не політичними гаслами, а суто економічними, прагматичними підходами. Як довго витримають навантаження щодо державної підтримки підприємств державний бюджет та платники податків, так довго й можна не створювати конкурентного середовища. Решта — політична демагогія.

Певний досвід проведення реформи у відносинах власності в Україні вимагає дати відповідь ще на одне запитання, тісно пов'язане з двома попередніми. Якщо проводити приватизацію, то в який бік? Багато точиться дискусій з цього питання, запропоновано багато пріоритетів та цілей, починаючи з пошуку ефективного власника і закінчуючи підвищенням мотивації до праці.

Як свідчать практика та світовий досвід, намагання отримати від приватизації кошти до бюджету чи справедливо розподілити власність мають вигляд просто чергової утопії. Коштів майже немає у зв'язку з безоплатним роздаванням, а справедливість кожна партія, кожний громадянин розуміють по-своєму.

Дозволю собі висловити з цього приводу кілька крамольних думок. Моє ознайомлення з ходом приватизації у постсоціалістичних країнах — Польщі, Чехії, Угорщині та інших — ще раз переконує, що приватизацію треба робити щонайбільше відкрито, безконфліктно та швидко. Чим швидше перехворіємо перехідним періодом, тим швидше держава підніметься з колін. Чинник часу тут визначальний. Створити конкурентні умови важливіше, ніж роками обговорювати, у який спосіб їх створювати.

Сьогоднішні розмови про націоналізацію просто лякають, бо суперечать елементарній логіці розвитку суспільства та економіки. Важко будувати нове. Але повернутися до старого — неможливо. Тим, хто робить опудало з приватизації, треба зрозуміти: альтернативи немає.

Висновок: визначивши напрям на реформи відносин власності, треба, як керманичу в бурхливому морі, цей напрям витримати. Решта — політична демагогія.

БЕЗУМСТВО ЧИ НЕВІГЛАСТВО,

або Як благими намірами можна швидко і якісно вимостити дорогу до пекла

Тільки велика брехня може бути прийнята за абсолютну правду. Головний принцип нацистської пропаганди дедалі частіше використовується у багатослівних заявах і зверненнях різноманітних «ультра», фракцій і груп. Політичні спекуляції охоплюють все — питання влади і прав людини, державної символіки та мови, воєнної доктрини і, нарешті, економіки. Залишимо Конституцію і гуманітарні аспекти на розсуд відповідних фахівців. Завдання цієї короткої статті — показати, як, прикриваючись галасливими лозунгами, народові України знову нав'язують убоге рабство, а можновладцям пропонують багатство і безкарність.

Неправда перша — «Зупинка приватизації є благо для народу».

Будь-яка власність є, в першу чергу, важкою відповідальністю. Коли ж власник не вміє або не хоче її нести, власність руйнується або переходить до інших рук.

Уявна ефективність колишньої радянської економіки розвіялася разом зі зламом жорстокого репресивного режиму, що був єдиним спонукальним мотивом для «ударного» господарювання.

Сьогодні держава не спроможна централізовано управляти мільйонами трудівників, десятками тисяч заводів, сільськогосподарських підприємств. Для цього потрібна величезна армія контролерів і працівників карного апарату. Так, для втілення мрії про введення суцільного цінового контролю, необхідно збільшення інспекції по цінах до 14 мільйонів (!) робочих місць. А в Україні 17 мільйонів працівників, то хто ж вироблятиме нові товари і чи буде що контролювати?

Саме тому головна мета приватизації полягає у створенні власника, здатного ефективно керувати підприємством, збільшити його прибутки, заробітні плати працівникам і кількість робочих місць.

«Та де ж ті прибуткові приватизовані підприємства?» — кричать з трибуни, добре знаючи відповідь. Чи може державне підприємство, доведене до зубожіння державною «турботою», оклигати негайно? А чи може взагалі колись стати на ноги, коли вся економічна система гнобить приватного власника, ставлячи його на один щабель зі спекулянтом і грабіжником? Хоч би як там було, але навіть за таких умов приватний сектор створює чверть національного доходу України, хоча приватизовано за два роки менш як 10 % від загалу підприємств.

«Нам не підходять методи приватизації — всенародна власність йде до купки багатіїв!» — лунає аргумент. Добре, давайте зберігати статус-кво, за яким «багатії», не маючи куди вкласти гроші, йдуть з ними на ринок чи магазин, змагаються з бідним за хліб, ковбасу, інші повсякденні продукти. Товар має дивну властивість — біжить туди, де є більше грошей. А коли контролюють ціни, зникає з прилавка і з-під нього спливає у відомому напрямі. Тоді, може, відберемо в багатіїв гроші? Ця добра стара пропозиція призводить до іншого цікавого наслідку — гроші тікають за кордон, обслуговують чуже суспільство. «Не дамо втекти, введемо монополію на зовнішню торгівлю!» Що ж, знову зросте армія контролерів, а гроші тікатимуть через «обраних» державних чиновників (пам'ятаєте справу високих службових осіб Міністерства зовнішньоекономічних зв'язків?).

А принцип соціальної справедливості прекрасно втілюється через систему приватизаційних сертифікатів, які мають стати готівковими, обмінюватися на житлові та земельні ваучери або продаватися за гроші на бажання власника. Які б недоліки не знаходили «спеціалісти» у ваучерній приватизації Чехії або Росії, все ж більш як 100 мільйонів росіян стали власниками і отримують від цього доходи, що часто-густо перевищують їхні заробітні плати. Цікаво, що представники «народнозахисної» більшості парламенту рішуче відкидають ваучерний шлях (навіть добилися тимчасового зупинення друку готівкових сертифікатів), не пояснюючи, правда, чому. (Див.Заяву фракції комуністів України. «ГУ» № 189 від 5 жовтня 1994 р.). Не подобається, мабуть, іноземне слово (хоча слова «реквізиція» не цураються).

«Не дамо продати за безцінь загальнонародне надбання, створене працею багатьох поколінь», — лунають полум'яні гасла. І цілком слушно. Але той, хто закликає, на практиці робить все, щоб це надбання було просто дармове. Методика оцінки майна відстала від інфляції на декілька років. Знаю один металургійний завод з 25 тисячами працівників, оцінений... в 120 тисяч доларів (дворічна платня європейського менеджера). Найпростіше було б індексувати вартість основних фондів на рівень інфляції. Але зась: не підходить, бо зростуть ціни на інші товари, — підраховують опоненти. А як немає виходу, то й не мусить бути приватизації. Справді, якщо інтелектуальний розвиток не дає можливості розв'язати проблему, то треба зробити вигляд, що цієї проблеми не існує взагалі. Тим часом вихід є, і простий — продавати частину майна на відкритих аукціонах чи тендерах, «наганяти» ціну, залучаючи якомога більше конкурентів. Спосіб відомий і дійовий. Так, цього року в Польщі було приватизовано великий банк — «Шльонскі», вартість акцій якого за декілька тижнів відкритих торгів зросла у 220 разів! Усі ці гроші стануть реальним народним надбанням, якщо підуть на розвиток системи соціального захисту (додаткові пенсії, стипендії, виплати дітям...), а не так, як у нас, — до загальної ями бюджету на зарплати бюрократії.

І останнє. Тимчасове зупинення легальної приватизації має єдиний наслідок — прискорення тіньової. Як це робиться, думаю, розповідати не треба.

Неправда друга — державне регулювання валютного курсу є єдиним способом стримання цін, забезпечення країни критичним імпортом.

Дискусія навколо валютного регулювання точиться рік. Нагадаймо коротко. Валютне законодавство прийняв уряд Леоніда Кучми в лютому 1993 року. За короткий час міжбанківська біржа збільшила обороти в десятки разів і, навіть, перевищила обсяги торгів Московської біржі! Курс стояв «мертво» протягом двох місяців, експортери були зацікавлені повертати валюту якнайскоріше. Нічого не провіщало бурі, але... У липні Верховна Рада прийняла рішення про випуск рекордної емісії. Грошей в обороті збільшилося вдвічі, і курс, як і слід було чекати, злетів в півтора раза.

Валютний курс — це своєрідний барометр впливу грошового «тиску» на економіку. Не звертати увагу на це неможливо. І тому вільнодумство було рішуче припинено. Влада наказала: курсові — ані руш! Логіка була проста — якщо, за визнанням К. Маркса (скомпільованим з А.Сміта) гроші — це й товар, а якщо ціни на товар встановлювати централізовано, то ціну на гроші (тобто валютний курс) має також визначати чиновник.

«Фіксація курсу ніяк не позначиться на кишені простого робітника, вона б'є по надприбутках комерсантів, що вивозять за кордон народне багатство», — заспокоювали народ викладачі колишньої ВПШ. Еге! Б'є також і по всіх голових (переважно державних) експортерах, які забезпечують надходження валюти для купівлі дешевих ліків і паперу для підручників, мазуту і ядерного палива для електростанцій, комбайнів і тракторів, добрив і насіння... За півроку існування штучного курсу експорт упав удвічі, 80 % експортів стали планово збиткові (!). Бюджет недоодержав величезні суми, і, як наслідок, ВР запровадила неймовірні податки. А це призвело до шаленого стрибка цін. Наприкінці 1993 року місячний рівень інфляції перевищував 90% — кожні чотири тижні громадяни ставали удвічі біднішї. Фіксований курс спричинив нечуване у світовій історії зубожіння населення. Тільки дві країни мали подібний ріст цін — воююча Боснія і збанкрутілий Заїр.

«У всьому винні спекулянти, які привозять «Снікерси» і «Марси», а не потрібну державі продукцію», — не вгамовувалися апологети фіксації, — треба централізувати всю валюту і купувати дешеву продукцію». Гайда! У надрах уряду утворюється славнозвісний «тендерний комітет» з розподілу валютних ресурсів. Уявімо собі, що десяток високопоставлених чиновників чесно і справедливо, виходячи лише з «державних інтересів», розподілили півмільярда доларів, 80 мільйонів німецьких марок і близько півтрильйона російських рублів між торгуючими організаціями. Розподілили в ціну, втричі дешевшу від реальної вартості. (Так, за курсу долара в обмінних пунктах і за так званими «безготівковими трансферними операціями» у 40—42 тисячі карбованців «тендерні» долари коштували 12610 карбованців; сьогодні — 86 і 30 тисяч відповідно). Але далі відбуваються події, що їх не сприймає здоровий глузд. Продукція, яку закуповували державні посередники за тендерну валюту і ввозили комерційні структури, мала майже однакову ціну! (Відповідно до постанови Кабінету міністрів закупівельна вартість централізованого бензину становила 4 млн крб. за тонну, а комерційного — 7,6 млн. Довезений до споживачів, бензин коштував відповідно 7,7 і 10,2 млн. Відхилення — 32%). Куди ж ділася майже потрійна різниця у прибутках? Де ж ті мільйони доларів та трильйони карбованців? Запитання риторичні.

Але на цьому парадокси не закінчуються. Чого варта геніальна ідея про запровадження держконтракту на експорт — іншого способу позаринкової централізації валюти! Схема напрочуд проста! З середини 1993 року Міністерство фінансів оголошує себе найбільшим комерсантом України. Скуповуючи за купони високорентабельну продукцію, продає її за кордон, граючи на різниці внутрішніх і світових цін. Закон про бюджет 1994 року передбачав від такої широкомасштабної державної спекуляції прибутки в розмірі 2,2 мільярда доларів США. Надійшло менш як 400 мільйонів. Де решта, здогадайтеся самі... Хочете ще? Будь ласка — надання дозволу розрахунків з країнами СНД у національній валюті України. Це рішення, яке прямо суперечить нормі закону, спотворило структуру торгівлі, перетворивши її на грандіозний бартер, спровокувало розвиток валютних спекуляцій, бюджет України почав дотувати російського споживача! І таке інше...

А щодо «Снікерсів» — не треба відкривати Америку, шановні економічні колумби. Встановіть високі ввізні мита, зробіть імпорт нерентабельним і боріться з контрабандою — ось тут уже адміністративним способом. Централізація валюти вигідна тим, хто хоче погріти руки на чужих здобутках у власних або партійноклановиx інтересах. Іншої причини немає.

Неправда третя — тільки держава може забезпечити країну енергоносіями і сільгосппродуктами, при цьому кредитна емісія, яка йде на потреби бюджету, не створює інфляції.

Минулої суботи під час запису відомої телепередачі «Перехрестя» відбулося самовизначення представників лівого блоку з питання «Що ж таке держава і яка її роль у економічному процесі?» Глядачі пам'ятають кінцевий силогізм: «Держава існує для того, щоб зі зброєю у руках захистити інтереси держави». Коли так, то настав час змінювати далі вирази на зразок «держава закуповує або продає» на фрази типу «державний чиновник доручає посереднику державної форми власності закупити або продати». Усюди в світі економічна роль держави полягає в перерозподілі національного багатства, створеного окремими підприємцями і громадянами, для фінансування загальнодержавних (або бюджетних) потреб. Це підтримка малозабезпечених або непрацюючих, оплата частини витрат на освіту, лікування, розвиток культури і фундаментальної науки, утримання силових структур та органів державного управління. У цьому розумінні наша країна унікальна (хіба що за винятком, скажімо, Північної Кореї та Бахрейну, де держава й правитель — поняття тотожні). Унікальність — в шаленій, кипучій комерційній діяльності уряду. Не вдовольнившись лише звичньою сферою, влада активно займається бізнесом усередині країни — йде торгівля вугіллям і електроенергією, зерном і цукром. Звісно, витрачаються на це бюджетні гроші, вилучені в нас у вигляді податків, начебто знову ж таки «в інтересах держави, народу». І тому більш як 20% бюджету ідуть на підтримку збиткових підприємст... ричому, третина їх пропадає на шляху до села...

Спотворена бюджетна політика каламутить країну — страйкують вчителі і лікарі, голодують «люди з рушницею», зникає наука і культура. «Патріотизм на 5 доларах місячної платні не побудуєш», — запевняв колишній Президент Мексики Салінас. «Світле майбутнє» теж. Мабуть, розуміючи це, обидва парламенти ніколи не скаржилися на рішення про додаткове друкування грошей задля збільшення заробітної плати. Головне — причавити соціальний вибух, а там якось, може, обійдеться. Але не обходилося. За відомим будь-якому першокурсникові законом кожний додатковий карбованець провокував появу ще трьох, які миттєво опинилися в кишені далеко не бідних. Правило «грошового мультиплікатора» справно працювало в Україні протягом двох років, а й досі не зрозуміле.

Очищення бюджету від невластивих йому функцій, зосередження на соціальній політиці вигідне всім, окрім купки корумпованих політиканів, які за допомогою своїх перевірених часом популістських штампів продовжують засмічувати голови чесним і довірливим людям.

Брехня за Брехнею... (саме — з великої літери). Різні приводи, а мета одна — відстояти, захистити кланові інтереси, змостити тепле гніздечко, посісти мафіозний або політичний трон. І якщо не знайдеться політичної волі (а вірю, що вона є) зупинити занадто ризиковану гру з 52-мільйонною країною, довготерплячий і працьовитий український народ може зробити це сам. Дай, Боже, нам розуму...

Сергій ТЕРЬОХІН,
народний депутат України.

Євген Іванович ЧУЛКОВ — заслужений енергетик України, відомий і шанований багатьма поколіннями енергетиків фахівець і чудова людина. Учасник Великої Вітчизняної війни. Близько 60 років віддав розвиткові електроенергетики країни. Працював електромонтером, інженером, директором найбільших електростанцій, був одним з керівників галузі.

І тепер він займає активну громадянську позицію. Минулого року був серед ініціаторів проведення першого з'їзду енергетиків України, є головою ради найстаріших енергетиків Міненерго України.

Сьогодні досвідчений енергетик ділиться з читачами «ГУ» своїми міркуваннями з приводу нинішнього стану галузі.

Не тільки реформи, а й справедливе акціонування

Думка досвідченого енергетика

— Пам'ять мимоволі повертає до часів, коли енергетика посідала належне їй місце і була постійним пріоритетом держави. А в Україні й поготів! Україна завжди була на передових позиціях у колишньому Радянському Союзі щодо впровадження новітнього енергетичного обладнання. Найкращі теплові, атомні та гідроелектростанції споруджувались у нас. Іноді вводили по 2—3 млн. кіловат потужностей на рік.

І ми пишалися своєю професією, результатами своєї праці. Приміром, перші в СРСР енергоблоки на високих і надкритичних параметрах пари потужністю 150, 300 і 800 тисяч кіловат було освоєно в Україні. Мені пощастило брати в цьому участь, зокрема коли був директором Придніпровської ДРЕС.

Ми створили потужну єдину енергосистему України. Самий лише експорт електроенергії перевищував 20 млрд. кіловат-годин.

На жаль, за останні 15 років зроблено ставку на спорудження АЕС, і розвиток теплової енергетики припинено. Наслідки тепер позначаються вельми болісно. Мені здається, відчуття тимчасовості попередніх урядів України і надмірний популізм багатьох політичних діячів призвели до того, що електроенергетична галузь стала збитковою.

Продаж енергії населенню та іншим споживачам за ціною, в кілька разів меншою за собівартість, — це самогубство не лише для галузі, а й для нашої державності. Треба скасувати пільгові тарифи, а соціальний захист населення і підтримку підприємств здійснювати за рахунок бюджету і в адресному порядку.

Брак коштів на закупівлю палива для теплових і атомних станцій призвів до того, що такого, як нині, мізерного запасу палива напередодні зими в історії енергетики України ще не було.

Без науково обгрунтованої тарифної політики і відповідних фінансових надходжень неможливо підготувати обладнання до роботи в зимових умовах, провести модернізацію діючого і застарілого обладнання ТЕС, реконструювати його, передусім — для спалювання українського вугілля і забезпечення екологічної безпеки.

Щоб запобігти енергетичній катастрофі і можливому соціальному вибухові, необхідна державна воля, законодавча мудрість, здатність приймати непопулярні, але необхідні рішення.

— А чи допоможе реформування, реструктуризація галузі? Яке ваше ставлення до зміни форм власності в енергетиці? Не прикро, що величезні основні фонди енергетики стають, у кращому разі, власністю лише колективів людей, які на цей момент працюють на даному енергооб'єкті?

— Треба зрозуміти відмінність між акціонуванням, приватизацією і «прихватизацією». У нових геополітичних та економічних умовах Україні треба відмовитися від державного монополізму на все і вся. Державне регулювання енергетики має зберегтися і бути дійовим, але будуватися на якісно новому рівні.

Енергетика потребує технічного переозброєння. Державна економіка неспроможна інвестувати цю роботу. Спроба дати старим структурам нові назви — спроба частини господарської номенклатури змінити своє монопольне становище і зберегти безконтрольність. У цьому полягає загроза інтересам держави.

Необхідне серйозне реформування енергетичної галузі для роботи в умовах ринку. За підтримки Світового банку і за участі зарубіжних експертів протягом двох років готувалася така програма реформ. І вона енергетиками України, в основному, підтримана. Однак реструктуризація енергетичної галузі тимчасово зупинена Верховною Радою. В умовах очікуваного подальшого занепаду галузі це рішення вважаю нелогічним, бо стимулюється процес «прихватизації», а ми втрачаємо потенціальних стратегічних інвесторів.

Звичайно, має бути забезпечена соціальна справедливість під час акціонування або приватизації окремих об'єктів енергетики, зокрема врахувати соціальні інтереси всіх енергетиків — тих, хто нині працює на енергетичних об'єктах, і тих, хто працював на них раніше або проектував чи споруджував їх, розробляв і впроваджував новітні технології, готував кадри, а також інтереси пенсіонерів. У рішенні першого з'їзду енергетиків України відзначалося, що інтереси цих категорій енергетиків представляють профспілки і Науково-технічна спілка енергетиків. Це можливо здійснити через створювані тепер енергетичні інвестиційні фонди. [illegible] кожному разі потрібні відповідні нормативні акти.

А загалом я оптиміст і вірю, що енергетика України не тільки уникне розвалу, а вийде на якісно новий технічний і економічно ефективний рівень. Запорука моєї упевненості — люди, що знають і люблять свою справу, — енергетики.

Розмову вів Леонід ГАШИНЬ.

Завтра Євгену Івановичу **ЧУЛКОВУ** виповниться 80 років. Вітаємо його зі славним ювілеєм. Упевнені, що до [illegible] ших побажань доброго здоров'я приєднаються його соратники у створенні енергетичної бази України і нові покоління енергетиків, що змінили їх.

Ніхто поки що не спробував приватизувати океан чи повітряний басейн. Земля — річ зовсім інша. І можна уявити ситуацію, коли людина прийде у цей світ, не маючи під ногами своєї землі. Народжується на чужій землі, працює на чужій землі... й усе це в своїй державі. Тому право приватної власності на землю як природне середовище, що забезпечує природне право людини на життя, видається вельми сумнівним. Інша річ — господарська діяльність на землі. Тут можуть бути різні форми відносин. Право приватної власності може поширюватися лише на те, що створено руками людини, її працею та думкою.

Земля — товар чи товар на землі?

Звичайно, вести руйнівну господарську діяльн на землях України, як у нас було досі, неприпустимо. Але так само неприпустимо провести «розпаювання», а фактично привласнення народного багатства групою людей. Земля України не може приватизуватися «тими, хто на ній працює». Цей більшовицький лозунг, перевірений практикою, відпрацював своє, і ми маємо сьогоднішні результати — зруйноване господарство та черговий переділ землі. «Розпаювання» землі дуже вигідне керівникам колгоспів та різним чиновникам управлінських структур. Основна маса населення байдуже і приречено спостерігає за цим процесом. Та слід мати на увазі, що таке затишшя тимчасове: доки населення міст і сіл не зрозуміє, що воно в черговий раз опинилося біля розколотих ночов.

Населення України становить більш як п'ятдесят два мільйони чоловік на території близько 600 тис. квадратних кілометрів. Середня густота — 86 чоловік на квадратний кілометр. Та густота розселення нерівномірна; найвища вона в промислових областях: Донецькій — 202 чоловіка на квадратний кілометр, Дніпропетровській — 123 чоловіка. Основна частина населення, 67 %, мешкає у містах.

Особливу категорію населення становлять військовики, понад 600 тисяч чоловік. Вони з відомих причин зосталися фактично без діла, часто соціально невлаштовані. Та інтереси цієї добре організованої, технічно навченої частини населення в умовах реконструкції армії не можуть бути не враховані під час земельної реформи. Природно припустити їхнє прагнення використати свої сили та знання у сільськогосподарському виробництві.

Слід мати на увазі й те, що, незважаючи на наявність великих міст, менталітет основної частини населення України можна охарактеризувати як сільський.

Більшість мешканців міст — городяни в першому-другому поколінні. Вони міцно пов'язані з селом, зберегли навички сільського життя, знання сільськогосподарського виробництва... Можна реально прогнозувати повернення багатьох у сільську місцевість, якщо на селі буде створено певні умови життя та праці. Слід врахувати, що в масі своїй у місті вони виконують некваліфіковані роботи. І часто першими стаючи безробітними, потягнуться до села.

Програму структурної перебудови економіки не було запропоновано жодним урядом України. Та не раз із трибуни Верховної Ради лунала вимога пріоритетного розвитку села та всього сільського комплексу. І хоча країна з населенням у п'ятдесят два мільйони чоловік не може жити та розвиватися, поклавши за основу аграрне виробництво, очевидно, що сільське господарство матиме певні пріоритети в державній економічній політиці.

При цьому, вірогідно, переглядатимуть і державну політику в галузі будівництва житла, доріг, інженерної інфраструктури. Це просто необхідно зробити, щоб сільськогосподарське виробництво стало високопродуктивним та конкурентоспроможним на світовому ринку. Але це населення не може прийти в сільськогосподарське виробництво наймитом.

Механізм переходу юридичного права у фактичне право володіння землею пропоновано такий.

З усіх земель України треба виділити і кількісно оцінити ті території, котрі мають лишитися в державному володінні в найближчій перспективі. Сюди увійдуть охоронні території, Чорнобильська зона, землі під автомагістралями державного значення та ін. Такий реєстр можна скласти. Усі інші землі, у тому числі під міським будівництвом, промисловими об'єктами з їхніми санітарними зонами, продуктопроводами і т.д., мають підлягати обліку для розрахунку земельного паю.

Усі землі, що підлягають умовній приватизації, мають бути оцінені у вільно конвертованій валюті відповідно до наявних світових стандартів. (Ситуація, подібна до оцінки основних промислових фондів, не повинна повторитися). На кожного громадянина України слід розрахувати умовний земельний пай, котрий не має конкретної адреси, проте має кількісну та грошову оцінку. Це юридичне право на володіння має закріплюватися спеціальним номерним земельним чеком. Таке право спадкоємне. Його реалізують не через фізичний документ, а через абонентський рахунок у Земельному банку та його територіальних відділеннях. Тобто земля у певному розумінні стає товаром. За рухом цього товару, за прибутком унаслідок господарської діяльності на землі стежить Земельний банк. Вкладниками банку є всі громадяни України.

За такої концепції земельної реформи кожний громадянин стає приватним власником і може розраховувати на дивіденди, принаймні в перспективі, за стабілізації економіки. Але кожний може стати фактичним власником землі. Для цього мають бути розроблені певні правила та спеціальне податкове законодавство Земельного банку.

На практиці реалізувати фактичне право пропонують шляхом порівняння фактичного володіння землею (під будинком, приватною квартирою у місті, дачною ділянкою, городом тощо) з приватним правом згідно із земельним чеком. Коли фактичне володіння збігається з сумарним (з урахуванням членів сім'ї) чековим правом, оплата визначається податком на приватну власність. Коли ж фактичне володіння перевищує чекове право, то надлишки оподатковують уже іншим податком, котрий стягується частково і на користь тих, хто не користується своїм правом фактичного володіння. А якщо хтось зацікавлений у веденні колективного чи фермерського господарства, то він отримує через Земельний банк таку можливість з відповідним відведенням земель і диференційованим земельним податком. Цей податок пов'язаний з якістю земель, але не пов'язаний з продуктивністю ведення господарства.

Звичайно, розробка зводу земельних податків — завдання складне, бо мають враховуватися як інтереси усіх пайовиків Земельного банку, так і інтереси безпосереднього фактичного користування. Тобто земля має використовуватися рентабельно у сільському господарстві, у промисловому виробництві, при забудовуванні.

Кожний фактичний власник свого і чужого паю може через Земельний банк відмовитися від фактичного володіння. Точно так само можна отримати й у фактичне користування свій і додатково інші земельні паї, зробивши заявку до Земельного банку на наявні вільні землі. Такі землі вже мають індекс якості та відповідний земельний податок. Таким чином земля починає рух як товар, а точніше — як територія, на якій виробляється товар.

Іноземні інвестори не зможуть купувати землю, але зможуть брати її в довгострокову оренду для ведення сільськогосподарського чи промислового виробництва. У такому разі ставки податку за користування землею мають бути погоджені з міжнародною практикою, а права іноземних інвесторів захищені міжнародним правом.

Таміла РЕШЕТНЯК,
кандидат економічних наук.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

12 жовтня Комісія з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку розглянула питання про підготовку до другого читання проекту Закону «Про транспорт» і доопрацювала його з врахуванням зауважень і пропозицій, що надійшли від депутатів і постійних комісій Верховної Ради. Намічається внести зазначений проект на розгляд сесії в жовтні. Визначено відповідальних і строки розгляду законопроектів, що передбачено винести на пленарні засідання до кінця нинішнього року. На засіданні розглянуто зміни і доповнення до деяких чинних законодавчих актів України.

В роки сталінських репресій були безпідставно звинувачені і депортовані за національною ознакою з території України сотні тисяч осіб. Шляхи вирішення цих питань розглядались на засіданні Комісії з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин, яке відбулось 11 жовтня 1994 року. Народні депутати проаналізували хід роботи над проектом Закону України про внесення змін і доповнень до Кодексу про шлюб та сім'ю України, розглянули законодавчі плани на 1995–1996 роки.

Комісія Верховної Ради України з питань молоді, спорту і туризму на своє засідання винесла питання створення в системі виконавчої влади Комітету і служб у справах неповнолітніх, що передбачено проектом Закону «Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх», підготовленим Комісією до другого читання. Усвідомлюючи складнощі фінансового забезпечення таких служб, члени Комісії все ж переконані, що для такої благородної справи шкодувати коштів не варто. Понад 13 мільйонів дітей і підлітків потребують незрівнянно більшої законодавчо регульованої турботи з боку держави, ніж це є на сьогодні.

Комісія Верховної Ради України законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації провела ряд засідань за участю представників засобів масової інформації, громадських об'єднань, науковців, представників Уряду. Йшлося про необхідність підготовки Закону про рекламу, який визначив би місце реклами в суспільному житті, в економіці, в інформаційному потоці. Фахівці та члени Комісії зазначали, що повною мірою не діє Закон України «Про телебачення і радіомовлення». Зокрема, не створена Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, не затверджено і Положення про Національну раду. Комісія напрацювала проект такого Положення і розглянула пропозиції комісій Верховної Ради України, громадських об'єднань щодо персонального складу кандидатур до Національної ради, які будуть запропоновані Голові Верховної Ради України для узгодження і подальшого подання сесії на затвердження. Комісія вивчає можливості щодо ефективного механізму підтримки періодичних видань України.

Прес-служба Верховної Ради України.

«Гарячі точки»: що ми про це знаємо

ЖИТИ Б МАРШАЛУ ДОВШЕ...

За часів «холодної війни» й розколу Європи на два табори Югославія посідала особливе місце, відіграючи роль «третьої» після СРСР та США сили світового політичного процесу, очолюючи рух країн, що не приєдналися до жодного з військово-політичних блоків. Після смерті маршала Й. Броз Тіто (1980 рік) внутрішні суперечності в країні посилюються. Фактично розпочинається — причому майже одночасно з кількох центрів — боротьба за розподіл «маршальського спадку». Ситуація швидко виходить з-під контролю центрального керівництва в Белграді.

Втративши вагому економічну підтримку Заходу, гарантом якої був Тіто, політична система, що без помітних вад функціонувала в режимі «особистої влади» державного діяча, котрий мав величезні повноваження всередині країни й величезний авторитет за її межами, — по його смерті стає нежиттєздатною.

Політичні еліти двох провідних республік колишньої Югославії — Сербії та Хорватії, а слідом за ними й керівництво інших республік (крім Чорногорії), граючи на розпалюванні міжнаціональної ворожнечі й спекулюванні історичними міфами, повели боротьбу за перерозподіл федерального «пирога», висуваючи вимогу більшої централізації (Белград), з одного боку, та рішучого збільшення частки республік і регіонів за рахунок зменшення відрахувань на користь центру та економічно відсталих областей, з другого (Загреб, Любляна, Сараєво, Скопле). Протистояння набуло яскраво виявленого націоналістичного, а згодом і національ-екстремістського характеру.

Протягом свого перебування при владі Тіто всіляко намагався послабити політичну еліту Сербії, яка, за оцінками маршала, становила для нього найсерйознішу небезпеку в боротьбі за абсолютну владу. Сербія, найбільша республіка в Югославії, була тим ядром, навколо якого утворилася федеративна держава південних слов'ян. В обох світових війнах Сербія перебувала в таборі переможців, на відміну, скажімо, від Хорватії, яка теж двічі опинялася, але серед переможених, і лише об'єднання з Сербією рятувало її від відповідного покарання з боку міжнародного співтовариства. Для ослаблення Сербії Тіто вдався до перерозподілу територій всередині новоствореної після 1945 року Югославії, поступово, але неухильно передаючи історично сербські землі іншим республікам. Крім того, він усунув з активного політичного життя багатьох представників сербської політичної еліти — шляхом розформування сербської правлячої династії та королівської армії, а також приниження ролі Сербської православної церкви та переслідуваннями колишніх учасників націоналістичного четницького руху. Серби змушені були примиритися з поступовою втратою територіальних завоювань, досягнутих з великими труднощами у XIX столітті. До того ж вони опинилися в залежному становищі щодо економічно більш розвинутих Словенії та Хорватії.

Зі свого боку хорватський націоналізм, зазнавши нищівного удару від тітовського режиму в 1971–1972 роках, знову набрав сили, на повний голос заявивши про себе у вересні 1979 року, коли відбулося святкування 1100-ї річниці прийняття хорватами християнства (хорвати — католики, серби, нагадаємо, — православні). У Хорватії поступово формувалося уявлення про споконвічну дискримінацію з боку сербів та просербської правлячої верхівки, що посіла всі поверхи федеральної влади. Справжня й уявна некоректність Белграда щодо республік посилювала антицентралістські, а отже, й антисербські настрої, які швидко формувалися в суспільний рух масового характеру.

Павло РУДЯКОВ,
старший науковий співробітник Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАНУ.

Рудяков Павло Миколайович. Кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАНУ; автор монографій «Україно-хорватські літературні взаємини XIX—XX сторіч», «Історія як роман», публікацій з питань суспільно-політичної ситуації в колишній Югославії та навколо неї.

Контакти

КРАЩЕ ЗНАТИ БІЛЬШЕ

У Раубичах під Мінськом відбувся міжнародний семінар для журналістів «Ядерне нерозповсюдження і роль засобів масової інформації», організований Центром з проблем війни, миру і засобів масової інформації при Нью-Йоркському університеті та Російсько-Американським інформаційним прес-центром.

У семінарі взяли участь представники цих організацій, фахівці з ядерних питань і журналісти зі США, Росії, України, Білорусі, Казахстану. Обговорено питання міжнародної безпеки, що перебувають сьогодні в центрі уваги політиків, учених, громадських діячів та журналістів багатьох країн.

Експерти, серед яких, на жаль, не було українських (хоча їх запрошували), розповіли про стан Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, ядерні проблеми у відносинах між країнами СНД, проблеми ядерної контрабанди і контролю за ядерними матеріалами тощо.

Олексій БРЕУС.

З країн СНД

Уряд пішов у відставку

Як відомо, Кабінет міністрів Казахстану прийняв рішення просити Президента Нурсултана Назарбаєва про відставку в повному складі. Оприлюднено заяву кабінету за підписом С.Терещенка, де уряд, уже колишній, схвалює стратегічний курс економічних та політичних реформ у республіці.

Що стосується основної причини відставки, то процитуємо заяву: «Однією з серйозних причин зриву реалізації державної соціально-економічної політики стало порушення конституційного принципу розмежування функцій законодавчої та виконавчої влад. Не знімаючи з себе відповідальність за ситуацію, що склалася, уряд вважає, що Верховна Рада Республіки Казахстан замість цілеспрямованої роботи зі створення законодавчої бази фактично зайняла позицію заперечення економічної стратегії уряду, обмеження повноважень, втручання в оперативну господарську, фінансову діяльність».

Отож, відставка. Мужність це чи слабкість — покаже час. Щодо Президента, то він прийняв відставку і зробив заяву для преси. Нурсултан Назарбаєв був рішучий в оцінках і точний у словах, хоча... Люди президентського оточення підтверджують, що далося це рішення нелегко. Останній тиждень Нурсултан Назарбаєв майже нікого не приймав. Думав?

А що екс-прем'єр? Судячи з кількох фраз, сказаних ним у розмові з кореспондентом, відходити у тінь він не збирається.

Тетяна КОСТІНА.

Информация о выпуске акций акционерного общества «СЕМЬ 'Я»

(проспект эмиссии)

1. Основные сведения об эмитенте

АО «СЕМЬ'Я» зарегистрировано 9 августа 1994 г. исполнительным комитетом Киевского районного Совета народных депутатов г.Симферополя (решение № 283/8) как АО закрытого типа. Свидетельство о регистрации выпуска ценных бумаг № 15 от 20 сентября 1994 года. Местонахождение акционерного общества: 333053, Украина, Республика Крым, г.Симферополь, ул.Воровского,24. Тел.(0652) 22-02-02

2. Направления деятельности

2.1. Цель деятельности АО: осуществление совместного инвестирования средств в программы различной направленности, реализация которых позволит уменьшить социально-экономическую напряженность в Крыму и на Украине, оживит рынки товаров, продуктов питания, недвижимости и финансов.

2.2. Специалистами АО «СЕМЬ'Я» разработаны следующие инвестиционные программы, внедрение которых уже началось:

1. В области сельского хозяйства:

— организация производства мини-заводов по переработке сельскохозяйственной продукции, с последующей их установкой и эксплуатацией в хозяйствах;

— реализация готовой продукции через собственную сеть оптовой и розничной торговли с предоставлением льгот для акционеров.

2. В области финансов:

— мобилизация денежных средств путем выпуска и обращения ценных бумаг, коммерческая деятельность с ценными бумагами;

— создание финансовой и доверительной компаний для эффективного управления денежными средствами населения и предприятий;

— создание кредитного союза — фонда взаимного кредитования населения;

— учреждение коммерческого банка, пенсионного фонда.

3. В области приватизации:

— оценка инвестиционной привлекательности объектов приватизации в Крыму и на Украине с целью их дальнейшего эффективного использования;

— приватизация государственных предприятий, имеющих перспективы роста производства остро необходимой продукции, их переоснащение и эффективное управление.

4. В области строительства:

— строительство жилищно-бытовых комплексов улучшенной планировки по быстрой усовершенствованной технологии;

— строительство баз отдыха для индивидуального и семейного отдыха.

5. В области отдыха и туризма:

— создание условий для включения Крыма в число центров международного туризма;

— реконструкция домов отдыха, санаториев, пансионатов с последующей высокоэффективной эксплуатацией, с предоставлением льготных путевок акционерам.

3. Сведения о предстоящем выпуске ценных бумаг

Решение о проведении подписки на акции АО «СЕМЬ'Я» в связи с реорганизацией в открытое АО принято на общем собрании акционеров 5 сентября 1994 г.

Размер уставного фонда АО при учреждении составил 2.000.000.000 (два миллиарда) крб. Уставной фонд оплачен полностью. Вид ценных бумаг — акции простые на предъявителя.

Общая сумма эмиссии — 100 000 000 000 (сто миллиардов) крб.

Номинальная стоимость одной акции — 100000 (сто тысяч) крб.

Количество выпускаемых акций — 1.000.000. (один миллион) шт.

Привилегированных акций нет.

Акционеру выдается временное свидетельство, которое подлежит обмену на акцию после окончания подписки.

Размещение и обращение акций данного выпуска производится на всей территории Украины.

Акционерное общество образовано 9 августа 1994 г.

Бухгалтерских балансов и отчетов об использовании прибыли за завершенный период с момента образования нет. Задолженностей по оплате налогов и кредитов АО «СЕМЬ'Я» не имеет.

На момент публикации информации о выпуске акций санкции административных и контролирующих органов, судебные иски к АО «СЕМЬ'Я», его должностным лицам не применялись.

Дополнительная информация может быть получена по адресу: 333053, г.Симферополь, ул.Воровского, 24, тел. (0652) 22-02-02, 27-04-91.

4.Органы управления

Органами управления АО «СЕМЬ'Я» являются:

— общее собрание акционеров;

— наблюдательный совет акционерного общества;

— правление акционерного общества.

5. Сведения для акционеров

Акционером АО «СЕМЬ'Я» становится физическое или юридическое лицо с момента полной оплаты стоимости аций.

Акционеры имеют право:

— получать часть прибыли АО в виде дивидендов;

— при ликвидации АО получить долю имущества, приходящегося на одну акцию;

— участвовать в управлении делами АО на общем собрании по принципу 1 (одна) акция — один голос;

— участвовать в проводимых АО денежных и вещевых лотереях;

— избирать и быть избранными в выборные органы АО;

— получать информацию о деятельности АО.

Факторы риска, которые могут оказать влияние на деятельность АО: инфляция, нестабильность налогового законодательства, общая политическая и экономическая нестабильность.

**Генеральный директор АО«СЕМЬ'Я»
С.В.ШАТУНОВ**

Информация о выпуске акций АО «СЕМЬ'Я» зарегистрирована Министерством финансов Украины 28 сентября 1994 года.

Арбітражний суд Івано-Франківської області (284000, м. Івано-Франківськ, вул. Радянська, 20) порушив справу № 877/2 про банкрутство птахофабрики «Снятинська».
Адреса боржника: 285300, м. Снятин Івано-Франківської області, вул. Широка, 34, р/рахунок № 406713 у Снятинському відділенні АК АПБ «Україна».
Просимо всіх кредиторів та санаторів зареєструватися у місячний строк з дня публікації цього оголошення.

Понеділок, 17 жовтня

УТ-1

14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Ансамбль «Усмішка».
16.40 Менора.
17.25 Обличчям до столиці.
17.55 «Без протоколу». Аналітична програма.
18.25 «Авансцена». По сторінках фестивалю «Донбас театральний».
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Добрий знак», «Ближче до діла», «Острів душі».
20.10 Версія.
20.30 Поради телерадіореклами.
20.35 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Блок-Нот.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Актуальне інтерв'ю.
22.25 Худ.фільм «Якось, через двадцять років».
23.40 Спорткур'єр.
23.50 «Сни напрокат». Таїланд. Частина 2.
0.20 УТН.

Канал «Останкіно»

13.50 Новини.
14.00 «Горячев та інші». Телесеріал. 6 серія.
14.50 Новини.
15.00 Комікс-бум.
15.30 Зоряний час (15.50 Новини).
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал (Франція).
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Лабіринт.
17.30 Загадка «СБ».
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX вік. І.Ситін.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.25 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 Якщо... Ведучий — В.Познер.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Гол.
21.10 Зустріч для вас. О.Меншиков.
21.55 Кабаре «Всі зірки».
22.35 Програма «Х».
22.50 Новини.
23.00 Шість вечорів з Юрієм Нікуліним. Вечір 3.
23.35 Авто-шоу.
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

15.00 Вісті.
15.20 Мульти-пульти.
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
17.25 Спасіння 911.
18.20 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.50 Київська панорама.
19.10 Візитка. Катерина Вороненко.
19.15 Фінансовий огляд.
19.30 СНН.
20.00 САМ собі мандрівник.
20.25 Візитка.
20.30 Перехрестя.
21.05 Вікна.
21.10 Світовий детектив. «Еркюль Пуаро». 4 серія.
22.10 «ДЕН-ТБ» представляє.
22.30 СІТ-3.
22.40 Телегра «5 плюс 1».
23.00 Вікна.
23.30 «Спрут-6». Худ.фільм (Італія). 2 серія. Частина 1.
0.35 СІТ-3.
0.40 Про-відео.

Вівторок, 18 жовтня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Перехрестя.
8.45 Худ.фільм «Офіцер з трояндою».
10.30 Доброго вам здоров'я.
11.00 Кінопроба.
12.00 УТН.
12.10 Худ.фільм «Океан». 1 серія.
14.40—15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Чудесний острів Айленд».
16.30 Освітній канал для школярів. Українська література. І.Франко. «З вершин і низин». Музика. Соціально-побутові пісні.
17.30 Док.телефільм «Іларіон Свенціцький в поході віків».
18.00 Вервиця.
18.30 Футбол плюс.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Фінансовий огляд.
19.30 Міжнародний фестиваль єврейської музики і танців.
20.00 «Автомеридіан».
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Запитуйте — відповідаємо.
22.00 «Останки».
22.30 Ай Пі Київ рекламує.
22.35 Ліга кікбоксингу «Славутич». Міжнародний турнір.
23.35 «Квіти-94».
0.25 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Війна гоботів». Мультсеріал.
8.25 Телесеріал. «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.25 О. Респігі. «Птахи». Сюїта для оркестру.
9.50 Новини.
14.00 «Горячев та інші». Телесеріал. 7 серія.
14.50 Новини.
15.00 Веселі нотки.
15.30 Між нами, дівчатами.
15.50 Новини.
16.00 Джем.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал (Франція).
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Веді.
17.30 Людина і закон. Спецвипуск.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX вік. К.Орф.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.25 Телесеріал. «Дика Роза».
18.55 Тема.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 З перших рук.
20.50 До 50-річчя Перемоги. Кличу живих. Худ.фільм «Спрага».
22.25 Нові обивателі.
22.50 Новини.
23.05 Між двох озер і вище хмар. Про народні таланти м. Інтерлакен (Швейцарія) (23.50 Прес-експрес).

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Торговий дім.
8.40 Момент істини.
9.35 Чарівна скринька.
9.50 Королівська миля.
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 «Піратський острів». Худ.фільм (Австралія). 2 серія.
15.45 Там-там новини.
16.00 Свято кожного дня.
16.10 Нова лінія.
16.50 Не бути динозавром.
17.05 Голоси. Молодіжна програма.
17.35 Порядок денний.
18.00 Муз.фільм «Ти, моя пісне».
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Оксана Марченко.
19.10 «Приват-ТБ» представляє: «Дітвора», «Реп-обійма», «Моветон».
20.10 Футбол. Кубок УЄФА. «Динамо» (Москва) — «Реал» (Мадрид).
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України. По закінченні — Футбол. Кубок УЄФА. «Нант» (Франція) — «Текстильник» (Камишин).

Середа, 19 жовтня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 Уроки французької мови. Урок 7.
8.45 Артистичне казино.
9.45 Свічадо.
10.35 Шкільний екран. 7 кл. Фізика. Маса тіла.
10.55 «Шануймося, друзі».
12.00 УТН.
12.10 Худ.фільм «Океан». 2 серія.
14.40—15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для маленької компанії.
16.55 Освітній канал для школярів. Історія України. Петро Сагайдачний — воїн, політик, людина. Музика. Творчість П.Майбороди.
17.50 Господарем на землі.
18.20 Мультфільм.
18.35 «Синтез». Міжнародні контакти харківських фізиків.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Відеофільм «Сто днів Президента».
20.00 Запитуйте — відповідаємо.
20.20 Балет Г.Берліоза «Ромео і Юлія».
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.20 Футбол. Ліга чемпіонів. «Динамо»(Київ) — «Парі Сен-Жермен». У перерві — 22.15 «Укрлото».
23.20 Мультфільм для дорослих.
23.30 Футбол. Ліга чемпіонів. «Манчестер Юнайтед» — «Барселона». У перерві — 0.15 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Війна гоботів». Мультсеріал.
8.25 Телесеріал. «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
9.50 Новини.
10.00 Америка з М.Таратутою.
14.00 «Горячев та інші». Телесеріал. 8 серія.
14.50 Новини.
15.00 Подивись, послухай.
15.20 Відповіді.
15.50 Новини.
16.00 Синій птах.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал (Франція).
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Телерадіокомпанія «Мир».
17.30 Мініатюра.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX вік. Д.Туту.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.25 Телесеріал. «Дика Роза».
18.55 У пошуках втраченого. Л.Орлова.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Монолог.
20.50 Футбол. Ліга чемпіонів. «Спартак» (Москва) — «Баварія» (Мюнхен).
22.50 Новини.
23.00 Максима.
23.20 Прес-експрес.
23.30 Футбол. Ліга чемпіонів. Огляд 7 матчів.

УТ-2, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Торговий дім.
8.40 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
9.30 Великий хокей.
10.00 Пушкінський дім.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Телегазета.
16.20 Нова лінія.
17.00 М-трест.
17.15 Казки для батьків.
17.45 Осінні весілля.
17.55 Рубежі.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Студія «Укртелефільм» представляє: «Марафон».
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 Студія «Укртелефільм» представляє: «За старою адресою».
21.05 «Хіала» пропонує.
21.10 Кримінальна хроніка.
21.30 Студія «Укртелефільм» представляє: «Вільний селянин». Як судили фермера. Передача 1.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 Пісенний вернісаж. Частина 2.

Четвер, 20 жовтня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Запитуйте — відповідаємо.
8.30 Ніна Матвієнко у фільмі «Глибокий колодязь».
9.20 Мультфільми.
9.40 Футбол. Ліга чемпіонів. «Динамо»(Київ) — «Парі Сен-Жермен».
11.40 Шкільний екран. 8 кл. Українська література. Історико-героїчні думи.
12.10 УТН.
12.20 Худ.фільм «Океан». 3 серія.
14.40—15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Хлопчики, море, вітрила».
16.40 Освітній канал для школярів. Фізико-математична школа. Конічні перерізи. Передача 2. Уроки французької мови. Урок 8.
17.30 Мультфільм.
17.45 «Музика моєї душі».
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.18 Фінансовий огляд.
19.30 Футбол. Ліга чемпіонів. Огляд матчів.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Ближче до діла.
22.10 Ай Пі Київ рекламує.
22.15 «Право». Тележурнал.
23.00 Молодіжна студія. «Гарт».
0.00 УТН.
0.10 «Несподіваний дощ». Міс Телемодель-94.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Війна гоботів». Мультсеріал.
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 У світі тварин. «Життя зоопарків». Телесеріал (з сурдоперекладом).
9.35 Співає І.Плешивцев.
9.50 Новини.
14.00 «Горячев та інші». Телесеріал. 9 серія.
14.50 Новини.
15.00 Зустріч письменників, композиторів і поетів з дітьми у Концертній студії «Останкіно».
15.50 Новини.
16.00 Мультитроліз.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал (Франція).
16.50 Світ сьогодні.
17.00 ...До 16 і старші.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX вік. У.Нобіле.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.25 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 Авторська програма В.Єрофеєва «Де так вільно дихає людина?»
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Москва — Кремль.
21.00 Лотто «Мільйон».
21.30 Вік кіно. Худ.фільм «Рокко та його брати» (22.50 Новини).
23.50 Прес-експрес. (0.50 Новини).

УТ-2, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Поїхали.
8.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
9.25 Ранковий концерт.
9.45 На політичному Олімпі.
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Мульти-пульти.
16.25 Нова лінія.
17.05 Кліп-антракт. О.Газманов.
17.10 Будні.
17.50 Муз.фільм «На Волині музики грають».
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Маленький концерт.
19.15 Уроки французької мови. Урок 7.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.25 Податки. Хто і за що?
20.55 «Хіала» пропонує.
21.05 Митниця.
21.20 Студія «Укртелефільм» представляє: «Вихід».
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 Чемпіонат України з баскетболу. «Біпа-Мода» (Одеса) — «Київ-Баскет».
23.30 Програма «Ку». 1 і 2 частини.

П'ятниця, 21 жовтня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 «Післямова до пишного ювілею».
9.15 Худ.фільм для дітей «Про Червону Шапочку». 1,2 серії.
11.30 Г.Гаркуша виконує пісні воєнних років.
12.00 УТН,
12.10 Молодіжна студія «Гарт».
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Еники-беники.
16.40 «Красна пісня на всі голоси». Спогад про перший фестиваль «Червона рута-89».
17.40 Сад, город.
18.00 Основа.
18.45 Ділові відомості.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Молодіжна студія. «Нон-стоп-рандеву» в Каннах.
20.15 «Київські мозаїки». Академік Д.Сахаров у Києві.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Актуальне інтерв'ю.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Арт-майдан.
23.05 Худ.фільм «Океан». 4 серія.
0.35 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Сорока».
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Город цілий рік.
9.30 О.Глазунов. Поема-фантазія «Море».
9.50 Новини.
14.00 «Горячев та інші». Телесеріал. 10 серія.
14.50 Новини.
15.00 «Кетвізл». Телесеріал для дітей.
15.50 Новини.
16.00 Рок-урок.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Людина і закон.
17.35 Погода.
17.40 Документи і долі.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Бомонд.
18.20 Телесеріал «Дика Роза».
18.50 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Людина тижня.
21.00 У клубі детективів. Телесеріал «Вулиці Сан-Франциско». 7 серія (США).
22.05 «Погляд» з О. Любимовим.
22.50 Новини.
23.10 Хокей. Чемпіонат МХЛ. ЦСКА — «Пардаугава» (Рига). 2 і 3 періоди (23.50 Прес-експрес).

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Поїхали.
8.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
9.25 Здорово живеш.
9.40 У світі тварин.
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 Дісней по п'ятницях. «Великі лиходії Діснея».
17.55 «СОС».
18.05 Мультфільм.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Ганна Безулик.
19.10 Круті новини.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 СНН.
21.00 Віннер.
21.10 Щотижня.
21.30 Віннер.
21.50 Вікна.
21.55 Візитка.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 СІТ-3.
23.10 МТВ представляє: «Перший погляд».
23.40 Футбол як футбол.
0.45 Про-відео.

Субота, 22 жовтня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 «Несподіваний дощ». Міс Телемодель-94.
9.00 Телетехнотека.
9.15 Мультфільм.
9.25 «Зона тривоги». Фортеця Святої Єлисавети.
9.55 Рідна мова.
10.10 Доброго вам здоров'я. Золочівська районна лікарня.
10.40 «Живе слово». Муза Леонтія Кир'яна.
11.10 «Україна сьогодні». Програма для співвітчизників за кордоном.
12.00 Н.Берберова. «Па-де-труа». Вистава Одеського російського театру ім.Іванова.
14.00 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
14.30 Блага вість з Ріком Реннером.
15.00 УТН.
15.10 «Таланти й меценати». Театральний міжнародний фестиваль у м.Торунь.
16.00 Худ.телефільм «Секретний фарватер». 3 серія.
17.10 Клас-юніор-бізнес.
18.15 «Гордість нації». Черкаський державний Український народний хор.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Хроніка МВС.
19.30 «В Українському домі». Солов'їне тріо.
20.10 Ай Пі Київ рекламує.
20.15 Вікно в Америку.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.35 Ай Пі Київ рекламує.
21.40 Актуальне інтерв'ю.
22.00 Худ.фільм «Океан». 5 серія.
23.30 На «Таврійських іграх». Саманта Фокс.
0.45 УТН.
0.55 Регбі. Чемпіонат України.

Канал «Останкіно»

6.30 Суботній ранок ділової людини.
7.15 Спорт-шанс.
7.45 Слово пастиря.
8.00 Поклик джунглів.
8.30 Телерадіокомпанія «Мир».
10.00 Ранкова пошта.
10.30 Медицина для тебе.
11.00 Без паузи.
11.15 «Смак».
11.35 Подолання.
12.05 Вік кіно. Худ.фільм «Життя за життя».
13.35 Співає Ю.Учватова.
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 Діалог у прямому ефірі.
14.40 Книжковий двір.
15.10 «Осягнення демократії». Фільм 3 — «Авторитарні вожді».
16.10 У світі тварин. «Життя зоопарків». Телесеріал.
16.50 Розумники і розумниці.
17.45 До і після...
18.40 Телесеріал «Команда в капелюхах». 2 серія (США).
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини плюс.
20.35 Погода.
20.45 Телефільм «Зигфельд. Чоловік і його жінки». 2 серія (США).
21.40 Клуб «Білий папуга».
22.25 Кохання з першого погляду.
22.50 Новини.
23.00 Погода.
23.05 Вік кіно. Худ.фільм «Солом'яні пси» (23.50 Новини, 0.50 Новини).

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 Мульти-пульти.
7.45 Студія «Рост».
8.15 Пілігрим.
9.00 Парламентський тиждень.
9.45 Музика всіх поколінь.
10.15 Як жити будемо?
11.00 Музей кіно. «С.В.Д.». Худ.фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Де-факто.
13.35 «Едера». Худ.телефільм (Італія). 5 серія.
14.30 Телеерудит.
14.35 Прем'єра док.телефільму «Росія молода». 11 серія.
15.40 Футбол без кордонів.
16.25 Студія «Укртелефільм» представляє: «Вільний селянин». Як судили фермера. Передача 2.
16.55 Прем'єра мультфільму «Робін Гуд» (США).
17.55 Муз.фільм «Гра».
18.10 Міжнародна християнська програма «Відповіді».
18.40 Київська панорама.
19.00 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.05 Мульти-бульки.
19.30 СНН.
20.00 Хіт-рік.
20.35 Візитка.
20.40 «Мегапол» представляє.
20.55 Вікна.
21.00 Ток-шоу «Чорний кіт».
21.30 Вечірні розваги для дорослих.
22.00 Сьогодні на сьогодні.
22.05 Фешн-клаб.
22.30 СІТ-3.
22.40 «Євразія-ТБ» представляє. Худ.фільм «Остання ціль».
0.20 Про-відео.
0.55 СІТ-3.

Неділя, 23 жовтня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 Худ.телефільм «Без сім'ї». 2 серія.
10.45 Служу народу України.
11.30 «Сонячні кларнети». Колективи художньої самодіяльності Кіровоградської області.
12.50 Худ.телефільм «Секретний фарватер». 4 серія.
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
16.10 Фант-лото «Надія».
17.00 Чемпіонат України з футболу. «Чорноморець» — «Динамо».
18.45 Концерт з творів Е.Гріга.
19.00 УТН.
19.20 Ай Пі Київ рекламує.
19.25 Свічадо.
20.10 «Усмішка». Гумористична програма. Анатолій Матвійчук.
20.30 «Сторінки Великої Книги». Мультфільм «Прости нам наші борги».
21.00 УТН.
21.20 Ай Пі Київ рекламує.
21.25 Спорткур'єр.
21.35 Теніс. Міжнародний турнір «Одеса ледіз оупен».
22.05 «Без протоколу». Аналітична програма.
22.35 Худ.фільм «Океан». 6 серія.
0.05 УТН.
0.15 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє: концерт КСМ.

Канал «Останкіно»

7.15 Олімпійський ранок.
7.50 Спортлото.
8.00 Марафон-15.
8.30 З ранку раненько.
9.00 Полігон.
9.30 Доки всі вдома.
10.00 Ранкова зірка.
10.50 Під знаком «Пі».
11.35 X Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». 10 кращих з Австрії.
12.15 Економіка і реформи. Чекайте відповіді.
12.45 «Шпаргалка» з подарунком.
13.00 Док.серіал «Підводна одіссея команди Кусто».
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 «Стратегія перемоги». Док.серіал. Фільм 4 — «Кавказький щит».
14.55 Живе дерево ремесел.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 В гостях у влади. Геращенко, син Геращенка.
16.30 Японія з А.Колошиним.
17.00 Новини.
17.10 Телелоція.
17.25 Мультфільми «Баскетбольна лихоманка», «Справжні мисливці за привидами».
18.20 Уся Росія. Місто Святого Єгорія.
18.55 Погода.
19.00 А. Делон у худ.фільмі «Самурай» (Франція, Італія).
21.00 «Неділя».
21.50 Спортивний уїк-енд.
22.10 IV Московський Міжнародний телефестиваль «Сходинка до Парнасу». 1 тур (22.50 Новини).
23.50 Новини.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 «Стежками Чаткалу». Док.фільм.
7.40 Студія «Рост».
8.10 Наш сад.
8.40 Доброго ранку. Сніданок для чемпіонів.
9.10 Ати-бати...
9.40 Кіпрас Мажейка. Репортажі з «Малої Європи».
10.10 Російське лото.
10.55 «69-а паралель». Док.фільм.
12.10 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати...
13.35 «Едера». Худ.телефільм (Італія). 6 серія.
14.30 Танцювальний марафон.
15.00 Римська сім'я Толстих.
15.45 Коробка передач.
16.00 Біла ворона.
16.45 Свято кожного дня.
17.00 Чарівний світ Діснея. «Гуфі та його команда», «Чорний плащ».
17.50 Муз.фільм «До батька по пісні».
18.10 Студія «Укртелефільм» представляє: «Світоч».
18.45 Обличчям до столиці.
19.15 Візитка. Ганна Безлюдна.
19.20 Мульти-бульки.
19.30 СНН.
20.00 Візитка.
20.05 Телесеріал «Следжхаммер».
20.35 Чорним по білому.
20.40 V студія.
21.00 Худ.фільм «Сеньйорита».
22.00 Ексклюзив. Край тюльпанів.
22.30 СІТ-3.
22.40 Для Вас.
23.20 СІТ-3.
23.25 Про-відео.
0.00 СІТ-3.

Замість свята — смуток

Україна — Словенія. 0:0. Матч відбіркового турніру чемпіонату Європи.

Україна: Тяпушкін, Лужний, Дірявка, Кузнецов, Шматоваленко, Ковалець, Леженцев, Михайличенко (Петров, 78), Михайленко, Леоненко, Коновалов (Гусейнов, 67).

Словенія: Бошкович, Галич, Крижан, Міланич, Єрманич, Чех, Новак (Кокол, 80), Жидан, Бенедедич, Удович (Глиха, 63), Флорянчич.

На 62-й хв. Удович не реалізував пенальті. Покарання: Ковалець, Дірявка, Міланич, Чех (попередження).

12 жовтня. Київ. Республіканський стадіон. 15000 глядачів.

І другий офіційний матч української збірної, на жаль, не став святом. Знаєте, найліпший барометр — глядачі. Вони, мабуть, щось відчували. Тому ніякі заклики в пресі, ні автомобіль від фірми «Нордекс» — головного спонсора ФФУ, якого розігрували серед глядачів за вхідними квитками, ні зміна керівництва збірної і поява в ній Михайличенка з Кузнецовим людей на трибуни не прилучили. П'ятнадцять тисяч глядачів швидше загубилися в величезній чаші стадіону. Хоча й вони старалися з усіх сил підтримати своїх. Однак усі ці зусилля вилилися в дуже важку для українців, яких на старті турніру вважали одним з фаворитів, нічию...

Напередодні в розмові зі мною наставник гостей Зденко Верденик сказав, що тактика гри його підопічних залежатиме від того, як складатиметься гра.

Що ж, гості обрали варіант гри від оборони. Але, як з'ясувалося, достатньо універсальний. Словенці не пішли в глухий захист, а грали мобільно, рухливо, швидко на всіх ділянках поля. Оригінальним був варіант гри в трьох стоперів, які заміняли один одного. А попереду весь час наших у напруженні тримали Удович та Флорянчич. Після перерви ми й поготів стали свідками маленького футбольного дива: гості тривалі відрізки часу пресингували наших гравців. Важко собі уявити, що протягом матчу Леоненко не мав жодної нагоди серйозно загрожувати воротам суперника, але це — факт. Як і те, що словенці були значно ближчі до перемоги, ніж українці.

І без того пенальті, який блискуче парирував Дмитро Тяпушкін, було кілька моментів, коли завдяки Богові й нашому воротареві м'яч не опинявся у воротах збірної України.

Звичайно, Йожефові Сабо за короткий термін важко було створити справжню збірну. Втім, поки що наші справи у відбірковому турнірі чемпіонату Європи кепські.

Після зустрічі на прес-конференції наставник гостей сказав:

— Словенці — то дуже маленька нація, але напрочуд дисциплінована, працьовита й патріотично настроєна. Зрозуміло, що й словенські футболісти не виняток. Результатом матчу і грою підопічних дуже задоволений.

— Ви казали, що поборетеся за третє-четверте підсумкові місця. Чи не змінилася ваша думка після київської зустрічі?

— Поживемо — побачимо. Апетит, як кажуть, приходить під час їди...

Тренери української збірної післяматчеву прес-конференцію знехтували...

Положення в четвертій відбірковій групі:

	В	Н	П	М	О
Хорватія	2	0	0	4-0	6
Італія	1	1	0	3-1	4
Литва	1	0	1	2-2	3
Словенія	0	2	0	1-1	2
Україна	0	1	1	0-2	1
Естонія	0	0	2	0-4	0

Того ж вечора зіграно ще ряд матчів європершості: Ізраїль — Словаччина — 2:2, Росія — Сан-Марино — 4:0, Білорусь — Люксембург — 2:0, Мальта — Чехія — 0:0, Болгарія — Грузія — 2:0, Молдова — Уельс — 3:2.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: момент зустрічі Україна — Словенія, атакує київський динамівець Сергій Ковалець.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

***

Хокей. Регулярний чемпіонат МХЛ. Сокіл (Україна, Київ) — Динамо (Росія, Москва). 3:2(1:0, 2:1, 0:1). Семенченко (1:0, 2:0), Бахмутов (2:1), Литвиненко (3:1), Грибко (3:2).

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 385117

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311196.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».